

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate sprejema upravnništvo v Katoliški tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisni se ne vračajo, nefrankovana pisma ne sprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhajevan dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Na pošti prejemnik:

za leto naprej 36 K — h
pol leta 13 —
četrt 6, 50 —
mesec 2, 20 —

V upravnishvu prejemnik:

za leto naprej 20 K — h
pol leta 10 —
četrt 5, —
mesec 1, 70 —

Na pošiljanje na dom 20 h na mesec.

Štev. 241.

V Ljubljani, v ponedeljek, 20. oktobra 1902.

Letnik XXX.

Lopovski atentati — ponesrečeni.

Nismo se motili, ko smo rekli v soboto, da je v boju proti ljudski organizaciji pričakovati od »Naroda« še raznih infamnosti. Defraudacija v Pragi uporablja ta list na uprav nečuten način za napade na naše denarne zavode.

A pri tem se kaže vsa ničnost liberalnega boja. Niti ere poguln stvari ne more očitati našim društvom. »Ljudski posojilnici« očita, da dela premalo za svoj dobiček, »Vzajemnemu podpornemu društvu« pa očita, da dela predobre kupčije. Kako naj torej posluje zdaj društvo, da bi bilo prav? Sploh je pa »Narodovo« pisarjenje brez podlage, kajti še imen odbornikov, katere napada, ni pogodil. Vidi se mu, da strelja — v oblake.

»Narodovo« delovanje je — objektivno rečeno — velik zločin. Zločinec je Drozd in zločinci so oni, ki so sodelovali pri njegovih goljufijah, a še večji zločinci so oni, ki z lažnimi članki izkušajo izpodkopati zaupanje v zavode, ki so osnovani za samostojno samopomoč slovenskega ljudstva. Saj Slovenci nimamo zdaj prav nič drugega več, kakor svoje denarne in gospodarske zavode. »Narodna« društva so vsled liberalne gonje že skoro vsa propadla ali pa tako životarijo, da so komaj še imena vredna. In zdaj izkuša zločinska roka razdreti še zadnje, kar imamo, da bi se popolnoma strla moč slovenskega ljudstva!

A prepričani smo, da bo to nameravano zločinstvo ostalo brez posledic, kajti leta in leta se že nadaljuje — brezuspešno. Vendar to pa liberalcem povemo, da takoj, ko bi se pokazal kak učinek liberalnih laži, potem mi udarimo brezobzirno nazaj. — Preiskali bomo »Mestno hranilnico«, varnost njenega naloženega kapitala in garancijo mesta, »Glavno posojilnico«, »Kreditno banko«, razne plače voditeljev itd.

Zakaj tega zdaj še ne storimo? Zato, ker vemo, da bi od takega medsebojnega klanja škodo trpeli vsi slovenski zavodi —

sicer liberalni mnogo bolj, kot naši — a vse to na korist nemškemu kapitalu. Ta borba bi se prenesla tudi v obmejne kraje in bi tam strla slovensko denarno silo popolnoma.

Slovenec bi padel nazaj v nemško sužnost in dolgoletno narodno delo bi bilo razbito.

Edino to nas zadržuje, da ne damo duška svoji ogorčenosti kakor bi sicer morali. Drugod take izbruhe, kakor je »Narodov«, preganja državna oblast, ker so to atentati na javni blagor, škodljivejši od anarhističnih atentatov, ker so namenjeni na oškodovanje neštivilnih revežev. Pri nas se take lopovščine dopuščajo.

A naše ljudstvo je sodelovalo pri naših zavodih; posebno v zadnjem času že v vsaki župniji poznajo organizacijo denarnega prometa. Zato pa brez strahu liberalne lopove — zaničujemo!

Kostanjevica goril

Nekako tak glas je šel te dni mej kranjskimi liberalci in prav so imeli — kostanjeviški liberalizem gori s polnim plamenom in včeraj so mu liberalci sami zvonili s kravjimi zvonci. Tudi »Narod« je že pred dnevi zastokal v polni zavesti položaja. Milo je zaječal o skrajni predrznosti katoliško narodne stranke, ki si upa sklicati shod v liberalno Kostanjevico, v okraj, ki je, kakor je »Narod« zatrdil, »po večini liberalen.« Krek in Susteršič sta pripravljena, da bodeta morala bežati, klical je »Narod« preko držav. pravdnštva. Danes, po včerajšnjem shodu »Katol. polit. društva za krški in kostanjeviški okraj« v Kostanjevici moramo torej pred vsem konstatirati, da pred liberalci ni nihče bežal, da pa je samo pomirljivemu posredovanju naših somišljenikov pripisati, da liberalci niso bežali.

V zavesti svojih »dobrih del« so pričakovali liberalci shoda v Kostanjevici. Namen shoda je bil razkrinkati sredi »liberalne Kostanjevice« te »ljudske prijatelje« in njihove operacije s kostanjeviško grajščino, katero

nameravajo kupiti gg. Ivan Hribar, Jelovšek in Jurca za en milijon kron, dasi je splošno prepričanje, da je več vredna. S prodajo te grajščine bi kmetje prišli ob stelo in druge potrebsčine — kmetijskemu stanu bi bila zadana velika rana. Liberalni obč. zastop. kostanjeviški je priporočal vladi prodajo te grajščine liberalnemu konzorciju za zgoraj imenovano svoto, in vender se trdi, da o tem obč. zastop. še seje ni imel. Kdo je tisti, ki taka priporočila kljub temu daje? Da nekateri notarji posebno protežirajo namene liberalnega konzorcija, še omenjati ni treba.

Mej ljudstvom vlada radi tega veliko ogorčenje. Da bi ljudstvo ne dalo izraza temu ogorčenju, zato so napeli liberalci vse sile. Našega shoda v Kostanjevici se je včeraj udeležilo okoli 300 neodvisnih kmetov, nasprotniki so pa prignali okoli 30 ljudi, katerih večino so na škodo njihovemu zdravju napojili s slabim vinom, ki je čudovito delovalo na pamet teh zapeljancev. Vsi njihovi nameni so bili naperjeni proti dr. Susteršiču, katerega pa radi nezgode mej vožnje ni bilo na shod. Pojav liberalne olike je bil torej tem žalostnejši in ponižnejši. Liberalna tridesetorica se je predstavila s kravjimi zvonci — pač primerna dekoracija za liberalce — imeli so seboj piščalke in rene, da — obstruirajo. Celo uro so piskali in zvonili, pojavil se je mej njimi s piskanjem tudi liberalni župan Johann Globočnik, ki je imel seve poseben interes, da se shod prepredí. Za njim ni smel zaostati vedno mladi junak, njegov tajnik Gerlovič. On kot vpokojeni stražmešter bi moral vedeti, da je kaznjivo, po farovski vrati razbijati. Tretji v družbi je bil občinski sluga, poleg pa so bili še Gornikovi, podžupan Valentin Uršič, ki se je na vso moč skušal v vpitju, in par liberalcev od Sv. Duha in Krškega. Nekdo je nosil okoli vrečo z napisom: »Zlindra«. Razburjenje naših je silno narasčalo in hoteli so jih pomesti ven, a prireditelji shoda so pomirjevali naše, da valed liberalnega izzivanja ni prišlo do pretepa, ki bi bil le na korist liberalcem. Nas niso liberalci nič presenetili, vedeli smo že na-

prej dobro, da bodo v svojem gnezdu pokazali svojo neotesanost.

Da se shod kljub liberalnemu zborovanju vrši, razorožili so prireditelji razgrajade s § 2. zborovalnega zakona. Ta shod na prostornem župnikovem hodniku brez liberalcev je bil sijajen in takose je posrečilo kljub liberalnemu nasilstvu povedati ljudem čisto resnico. Ogorčenje, ki je vladalo proti liberalcem, je dobro znamenje za bodočnost. S posebnim sočutjem so zborovalci sprejeli naznanilo o nesreči dr. Susteršičevi.

Govoril je na shodu dež. poslanec dr. Krek, ki je povdarjal, da je nastop liberalcev pokazal, da se dani tudi v tem okraju. Slične pojave smo doživeli, preden se je zdanilo v Št. Petru, Starem trgu in drugod. Povsod pa so liberalci pokazali več razuma za vprašanja, za katere se je šlo, kakor v Kostanjevici. Tako tumpastega liberalizma je težko najti še drugod. Da poderemo ta liberalizem, treba je združevanja kmetov, politične osvoboditve, na katero meri akcija v dež. zboru, in združništva. Opisal je namere liberalcev s kostanjeviško grajščino. Zborovalce je govornik uprav razvnel za pravično stvar ter se je po govoru drž. in dež. poslance Pfeifferja, ki je tudi vrlo naslikal liberalni nastop in njegove vzroke, izrekla zaupnica našim poslancem ter se je sprejela resolucija v zadevi prodaje kostanjeviške grajščine. Resolucija se je izročila poslancu Pfeifferju. Ljudje so bili hvaležni poslancem, da so zadevo pojasnili.

Liberalci so torej slabo obstruirali. Vsepa nimajo nobenega, pač pa škodo. Takih obstrukcij naj se liberalci le še večkrat poslužijo, da bodo tembolj razkrinkani pred ljudstvom. Liberalen nastop je bil tak, da se je celo orožnikom pod sedanjim sistemom zdel primeren za občinski zapor in so dva razgrajada brez naše ingerence zaprli, eden liberalci jim je pa ušel. Končno zabeležimo še dejstvo, da je imena govornikov vedelo samo okrajno glavarstvo in prireditelji. V sredo so imena govornikov

LISTEK.

Spominjčica na grob blagega moža.

Dne 7. oktobra letošnjega leta malo pred poldnem so položili telesne ostanke pokojnega gospoda dekana Andreja Drobnič na župnem pokopališču pri Fari na Blokah v grob. Dež je curkoma lil. Zdelo se je, kakor bi se hotelo nebo izsolziti, ker je slovensko ljudstvo izgubilo takega moža, kakor je bil pokojni gospod dekan. Ne morem ga pozabiti! Mnogokrat mi uidejo oči na njegovo podobo, ki visi pred menoj na steni, ondaj mi stopi pred dušne oči on prav tak, kakoršen je bil v življenju. Duša njegova zdaj že vživa zaslužen plačilo pri Njem, ki je gospod življenja in smrti, telo pa počiva na domačem pokopališču. Oj, kako krasen razgled je od tod tja po radovskih gričih, ki zakrivajo njegovo rojstno vas! Prisrčne besede mu je pri pogrebu v slovo govoril planinski g. župnik, sledeče življenjepisne črtice mu je napisal eden izmed mnogih njegovih prijateljev v ta namen, da bi ž njimi vsaj nekoliko počastil spomin blagega moža.

Andrej Drobnič se je rodil dne 27. no-

vembra na Radleku. Ta vas leži v bloški župniji ob cesti, ki veže Velike Lašiče z Grahovim. Njegovi starši so bili imoviti, imeli so daleč na okoli znano krčmo. Mati je bila zares krščanska žena, ki se je potrudila, da bi svojega Andreja tudi lepo vzgojila. Mali Andrejec je bil nenavadno živahen, vesele narave. Skakal je po prostranem domačem vrtu, igral se s pajdasi na domačem vasi, dokler niso prišla šolska leta. Prvo šolo je obiskaval pri Fari na Blokah, kjer je tudi prvič prejel sv. zakramente. Zlasti prvega sv. obhajila se je radostno spominjal celo svoje življenje.

Ker je imel deček bistro in nadarjeno glavico, dali so ga starši na ljubljanske šole, želeč, da bi se izšolal »za gospoda«. Tedanji gimnazijski nauki so bili malo drugače urejeni nego so zdaj; v vseh se je odlikoval naš Andrej. Po dobro završenih gimnazijskih študijah si je izvolil duhovski poklic in vstopil v ljubljansko knezoškofijsko bogoslovnico.

Nekaj posebnega ga je vlekle k učitelju slovensčine Franu Metelku, s katerim sta ostala tudi pozneje vrta prijatelja.

V mašnika je bil posvečen dne 26. julija 1851. Ob velikem veselju svojih staršev pa tudi drugih sorodnikov in znancev je

stopil novomašnik pred Gospodov oltar in zapel novo sveto mašo ter kmalu potem nastopil svoje dušnopastirske službe.

Kapelanske službe je imel tri: v Trnovem na Pivki, na Trati na Gorenjskem in pri sv. Petru v Ljubljani. Povsod se je kazal gospod Andrej marljivega in vestnega delavca, na prižnici, v spovednici in v šoli. Župnikoval je na dveh župnijah: v Knežaku in v Šmariji pod Ljubljano. Prva kapelanska služba v Trnovem se mu je jako omilila, da je hotel pozneje tudi kot župnik delovati med dobrimi Pivčani; zato je prevzel župnijo Knežak. Dobrejša Pivčana je vzljubil s celo svojo dušo, ter ga imel celo svoje življenje v dobrem spominu. Večkrat mi je pravil v Šmariji tudi različne epizode iz svojega življenja na Krasu. Zlasti živo je znal opisovati kraško burjo, katere silo je tudi sam občutil.

Nerad je zapustil svoje ljube Pivčane in se preselil kot župnik in dekan v Šmarijo pod Ljubljano, kjer je vodil obširno župnijo dolgo vrsto let, skoraj do svoje smrti. Tu sem imel priliko spoznati njegovo blago, za vse dobro vneto srce. Prav z nežno otroško ljubeznijo je ljubil svojo mater. Po vseh službah, koder je bil, jo je imel pri sebi. Umrla mu je v Šmariji in postavil ji je na

šmarijskem starem pokopališču lep spomenik v znak svoje ljubezni in hvaležnosti. Ravno tako je ljubil svoje brate in sestre ter njihove otroke; rad je imel sploh vse Bločane — s ponosom se je večkrat imenoval Bločana — tako da si je izvolil zadnje dni svojega življenja med njimi v svoji rojstni vasi preživeti.

Kako je ljubil lepoto hiše božje, priča do malega skoraj vsa prenovljena šmarijska dekanijaka cerkev in njeni oltarji. Oskrbel je tudi svojim ovčicam dvakrat sveti misijon. Tako je vedno skrbel za lepo in krščansko življenje v obširni župniji.

Svojim duhovnikom je bil pokojnik vedno dober oče, zvest prijatelj in spreten svetovalec. Zato ga je spoštoval vsak, kdor ga je poznal.

Bil je dober glasbenik in izvrsten pevec. Nad vse ga je zanimalo lepo ubrano zvonjenje. Če so kje napravili nove zvonove, peljal se je pokojnik nalašč tje poslušat, kakšna se harmonija. Za vsako cerkev v svoji in tudi v cerkniški dekaniji je vedel, kakšno zvonjenje ima. Pa tudi drugod po Kranjskem jih je mnogo mnogo poznal v tem obziru. Neizrečeno je ljubil glasbo in lepo petje. Dobro se še spominjam, ko je bil operni pevec Karol Tertnik nekoč v

imeli pri glavarstvu, v petek pa je »Narode« tudi že vedel imena in hujškal. Od kod pač to? Liberalcem kostanjeviškim pa povemo, da pride še tudi dr. Šusteršič v Kostanjevico, da tembolj pogori liberalna preperela slama.

Politični valovi.

Dunaj, 19. oktobra.

Zadnja izjava ministerskega predsednika utegne imeti večje posledice, nego jih je nameraval dr. pl. Körber. Navadno so govori ministerskega predsednika dobro premišljeni in opiljeni, da ne zadene ne na levi, ne na desni; a zadnjič mu je izpodletelo. Ali je to storil nalašč ali nehoté, o tem ne moremo soditi. Če je to storil s premislekom, potem gotovo ni ustregel svoji osebnosti želji, da hoče rešiti jezikovno vprašanje v Avstriji. Hotel je, kakor zatrjujejo njegova glasila, blagoslovljati, a je rotil, želel je ublažiti nasprotja, a jih je poostiril. Mi se vendar ne moremo sprijazniti z mislijo, da je vsa ogorčenost mej češkimi poslanci in v njihovem časopisju sama komedija. Tega vendar tudi neprijatelj čeških teženj ne more trditi. »Politik« je gotovo zmeren list, a piše, da je dr. pl. Körber s svojim govorom iznenadil in razžalil češke poslance, ker je skušal ustvariti umetno nasprotje mej češkimi poslanci in češkim narodom.

»Politik« je glasilo češkega konservativnega veleposestva. Zato je tem pomenljivejša zagotovilo tega lista, da češke stranke ne delajo razlike, ako je treba braniti češke koristi proti provokacijam nemških krogov. In provokacija je, ako se z merodajnega mesta naglaša, da se morajo češki poslanci nemški levici zahvaliti za mnoge dokaze velikodušnosti. Torej vse, kar si je češki narod po večletnem boju s podporo avtonomistiških strank priboril na kulturnem, političnem in gospodarskem polju, to so dokazi nemške velikodušnosti. In če danes ali jutri vlada ukaže, da mora tržaški magistrat za Slovence v Trstu ustanoviti slovenske ljudske šole, vendar tega Italijani ne bodo storili iz velikodušnosti!

Dr. pl. Körber torej ni bil srečen v izbiri besed. Ker pa je jako oprezen, so uganjanjem in domnevanjem odprta vsa pota. Bližnja bodočnost pojasni tudi to temno točko. Sicer pa je težko dobro zagovarjati slabo stvar. In slabi so njegovi načrti, oziroma nasveti ministerialnega uradnika, ki ne pozna razmer na Češkem in Moravskem. Zakaj ni vlada predložila načrtov iz leta 1900, o katerih so se vršile že dolge obravnave? Zakaj je dalje vlada izdelala načrt jezikovnega zakona samo za Češko in Moravsko? In če se njej zdi potrebno, da mačku polagoma odsekava rep, zakaj ni teh načrtov predložila češkemu in moravskemu deželnemu zboru? Konečno se nam čudno zdi, kaj imajo pri češko nemški spravi opraviti nemški poslanci s Štajerskega, Koroškega in Tirolskega. To so vprašanja in po-

misleki, o katerih se bode gotovo obširno govorilo v zbornici v razpravi o izjavi ministerskega predsednika.

S taktičnega stališča pa se nam zdi naravnost napačno, da pride to vprašanje v razgovor v zbornici. Tu se bode razprava vlekla dneve in dneve; govorniki z leve in desne, ki vsake besede ne devajo na zlato tehtnico, bodo le netivo nosili na ogenj, širili in poostрили nasprotja. V kosce bodo raztrgali vse načrte in končno smo tam, ko leta 1899.

Po našem prepričanju naj bi bila vlada izdelala in predložila jezikovni zakon za vso Avstrijo. Tak načrt je pred leti izdelal bivši minister in mož, o katerem se more soditi, da je to zapleteno vprašanje dobro proučil do zadnje podrobnosti. Ako pa vlada misli, da je že rešeno »avstrijsko vprašanje«, ako doseže spravo mej Čehi in Nemci, kar je seveda izključeno, potem naj bi bila svoje načrte predložila samo zaupnikom češkega in nemškega prebivalstva dotičnih dežel, in sicer ob času in na kraju, ko in kjer je mogoča mirna in stvarna razprava. Sedaj je to vprašanje dobilo popolnoma politično lice, parlamentarni značaj, in taka bode tudi razprava. Češki listi brez izjeme že napovedujejo veliko politično debato, ki bode razgrela duhove brez vsacega stvarnega vspeha, ako ga vlada sploh namerava.

Govori se namreč mnogo za kulisami, da nagodba z Ogrsko sploh ne pride pred novim letom v zbornici na vrsto. V tem slučaju stopi v veljavo Szellova klavzula, po kateri naj bi sedanja nagodba veljala še do 1. 1907, in mej tem časom bi vlada našla sredstvo, s katerim bi se uveljavili dogovori. To sredstvo bi bilo za Avstrijo slavni § 14. Ta pa uživa svoje pravice, ako ni zbran drž. zbor. Zbran pa ne more biti, ako je razpuščena zbornica. In za ta slučaj so baje v ministerstvu že gotove vse priprave in tudi nov volivni red. Mogoče, da so te govorice le strašila, a kažejo vendar, da so politične razmere jako resne in da se merodajni krogi pripravljajo za vse slučaje.

Pravosodje.

Pravosodni minister baron Spens-Booden je torej češkim poslancem storil vsaj to veselje, da je šel v pokoj. Mož si je sam izpodmaknil tla. Bil je nenavadno prijazen, a ta prijazenost je imela to slabo stran, da je prikrivala njegovo neodkritosrčnost. Rad in mnogo je obljubil, a storil ravno nasprotno. In kakor se je vedel nasproti poslancem, tak je bil baje tudi nasproti svojem šefu, ministerskemu predsedniku. Take je n. pr. na praško nadsodišče izdal tajeen ukaz glede nemškega jezika, a tega ukaza ni hotel priznati, dokler mu ga češki poslanci niso predložili na mizo. Istotako je bil nesrečen pri imenovanju pravosodnih uradnikov ter je vladnemu šefu delal vedne sitnosti. Če je bil pozvan na odgovor, izgovarjal se je na referente v ministerstvu in pri nadsodiščih.

Šmariji. Obiskal je bil tam svojega prijatelja, le-ta ga je pa pripeljal k gosp. dekanu. Pel je ondi neko težko Rubinsteinovo kompozicijo s tako finostjo in lahkoto, da je bil gospod dekan ves ginjen, in cel teden potem nismo drugega govorili, kakor o močnem glasu opernega pevača.

Prepirov pokojnik ni ljubil. Če je le mogel, zatl je vsak prepir že v kali. Če se mu je pa prepir vsilil, ondaj je neustrašeno in točno označil svoje stališče.

Leta 1887 ga je nenadoma zadel mrtvoud, ko se je ravno mudil pri svojem prijatelju v Ljubljani. Huda bolezen ga je priklenila na bolniško posteljo. Še le na sodni dan bomo izvedeli, kaj je vse on v tem času pretrpel. Od te bolezni ni nikoli popolnoma okreval; sicer ga je Kneippovo zdravljenje toliko spravilo na noge, da je vodil župnijo in dekanijo še nadalje celih 12 let. Privadil se je pisati z levo roko, ker desna mu je le toliko rabila, da je mogel maševati. Sploh cela desna stran — to je večkrat potožil svojim prijateljem — mu je bila bolj v nadlego, nego v korist. Pošalil se je večkrat med prijatelji, češ, da je pol človek, kajti polovica glave, desna roka in desna noga mu ni hotela nič služiti. Tudi govoril je težko, obilno govorjenje ga je silno izmučilo in polagoma ga je objela

Ni torej čudno, da je dr. pl. Körber z veseljem, četudi obžalovaje, prijaznemu baronu nasvetoval mir v zaslužnem pokoju.

Dr. pl. Körber začasno sam vodi pravosodno ministerstvo, dokler za to velevažno mesto ne najde pripravnega moža. Da bode Spensov naslednik zopet višji uradnik, to je skoro gotovo, kakor je tudi gotovo, da ne bode brez politične barve, ki jo ima ta ali ona stranka v zbornici.

Naj pride Peter ali Pavel, priti mora mož, ki bode zahteval in branil popolno neodvisnost sod. stanu, kajti to edino more vzdržati zaupanje v nepristransko pravosodje. Pri nas v Avstriji pa je še posebno važne in nujno potrebno, da pravosodna uprava pri imenovanjih sod. uradnikov računa z dejanskimi razmerami v posameznih deželah. Le pravi mož na pravem mestu more vapešno delovati. In v tem pogledu je pač prva zahteva, da je sodnik v pisavi in besedi zmožen jezika, ki ga govori narod v njegovem sodnem okraju. Zato pozdravljamo oba odloka, katera je dr. pl. Körber kot začasni voditelj poslal predsednikom višjih sodišč in državnim pravdnikom. Mi le željo dostavljamo, da se to tudi natančno izvršuje in navodila ne obleže v prahu registratur.

Dr. Koerber podrejenim sodnikom.

Ministerski predsednik dr. Koerber je v soboto kot novi vodja pravosodnega ministerstva prevzel vodstvo tega urada ter tem povodom doposlal vsem predsednikom deželnih nadsodišč in vsem višjim državnim pravdnikom dve velevažni okrožnici. Važni sta imenovani okrožnici radi svoje vsebine, važni pa tudi radi tega, ker se iz njih razvidi, da ju ni izdal samo za kratko dobo, marveč da bo provizorij trajal dalje časa. Iz prve okrožnice posnemamo za danes naslednje markantnejše odstavke: Za vsakogar velja ena pravica in ta se ne sme nikomur kratiti, ta fundamentalna določba naj bo zvezda-vodnica. Če bo izrek sodišča vselej z mag. pravice, mu javna kritika ne more do živga. Sodniki naj bodo neodvisni in nepristranski; z obtoženci se ne sme postopati tako, kakor bi bili že obsojeni, ne sme se z njimi postopati pristranski ter ne vzeti jim poguma z vsakovrstnim pritiskom, obenem pa mora sodnik imeti pred očmi pravi namen kazni, namreč poboljšanje. Varnost zasebnega in rodbinskega življenja državljanov mora biti prva dolžnost vsakega sodnika. Zelo važen je odstavek o obževanju sodnikov s strankami, ki naj bo vsekozi prijazen. Pri nameščanju sodnikov velja načelo: pravi mož na pravem mestu. — V okrožnici na državna pravdnikstva sta velike važnosti naslednja odstavka: Obtožnica naj se dvigne le tedaj, če je sum opravičen v objektivnem in subjektivnem oziru. Negotove obtožbe sodstvu niso v korist. »Slobodna beseda, če le pride iz patriotskega srca, se mine z dinevarna; nasprotno smatram slobodno časopisje za pravo odvodnico mnogoterih razmerah poostrenih strasti. Kar podleže kritiki, nima življenjske moči. Napram surovi žurnalistiki je vporabljeni zakon z vso strogostjo.« — S takimi zahtevami in željami prevzema dr. Koerber vodstvo avstrijskega pravosodstva.

Ogrski minister Szell Nemeč?

»Obzor« pripoveduje, kako se Nemci po svojih listih jezé na Madjare zavoljo preganjanja nemških urednikov, dočim je vendar sam ministerski predsednik Szell — Nemeč, ki bi moral sočustvovati s svojimi rodnimi brati. Posebno so zamerili Szellu, ker je nedavno kongres gostilničarjev v Budimpešti pozdravil v francosčini, mesto v svojem rodnem t. j. nemškem jeziku. Szell se je namreč izvirno pisal — Windmayr. Wind (veter) je po madjarski Szell — in tako je iz pristnega Nemca postal pristen Madjar. — In tak mož dovoljuje, da se preganjajo vse nemški uredniki na Ogrskem! Seveda ima Szell vse druge interese nego jih je imel nekoč Windmayr. Bržkone je Szell tudi v sorodu z znanimi 50kr.-Madjari.

Ministerska kriza v Srbiji.

Sostavo novega srbskega kabineta je poveril kralj, kot smo javili, generalu Markoviću, ki pa ima pri sestavi največje težave iz že znanih razlogov. Iz Beograda se sedaj poroča, da bo novi kabinet tako-le sestavljen: General Marković predsedništvo in upraviteljstvo kronin的角度; Velimir Podović notranje stvari; Simon Lozanić vnanje stvari; beograjski župan Milan Marinković trgovino; general J. Pavlović vojsko; vseučilišni profesor Milan Kapetanović pravosodstvo. Finančni in naučni minister še nista določena, ker se Marković še pogaja z raznimi politikami. Največje preglavice mu bo povzročala oddaja finančnega portfelja. Kakor se vidi iz dosedanje sestave, bodo v novi vladi zastopane vse parlamentarne stranke. Novo ministerstvo bo imelo nalogo povzdigniti ugled vlade v deželi in ohraniti na zunaj politiko svobodne roke. »N. Fr. Presse« trdi pa, da se bo vnanja politika novega kabineta naslanjala bolj na Avstrijo, nego na Rusijo. Če bo le res.

Dvojna mera v angleškem pravosodju.

Te dni so v Londonu obsodili irskega poslanca Mac Hugh-a v trimesečno ječo, ker se je baje nedostojno vedel pred sodniki. Za tak prestop je navadna kazen 40 šilingov, a ker je bil obtoženi — Irec, narekovali so mu tako kruto kazen. Vedeti pa je treba, kakšni so bili ti razžaljeni sodniki. Takozvano magistratno sodišče obstoji navadno iz prav sumljivih ljudi. Taka sta bila tudi dva sodnika, ki ju je baje razžalil Mac Hugh. Eden sodnik, neki Hannel, je bil 15 let policist brez vsake juridične prakse. Drugi sodnik Segrave je bil pred šestimi meseci izgnan iz nekega polka zaradi goljufije in poverjenja. In taki ljudje sodijo poslance angleške!

Iz brzojavk.

Zakon proti pijančevanju predloži v kratkem vlada avstrijskemu parlamentu. V načrtu je več določb glede prodaje alkoholnih pijač ter določba, da se pijančevanje tudi kaznuje. — Vstaja na otoku Haiti končana. Po poročilih iz Port-au-Prince so vsi poraženi na celi črti. V kratkem se vrši volitev senatorjev in novega predsednika. Pri tem prideta v poštev Fourhard in Seneque Pierra. — Kongregacijska debata v francoskem parlamentu končana. V petek je zbornica s 324 proti 227 glasovom izrekla vladi zaupnico ter z enako večino priznala nujnost Combesovemu načrtu, da se neubogljiva predstojništva kongregacijskih šol zasledujejo sodnijskim potom. — Dunajski volivni imenik. Pri konferenci, ki sta jo imela dr. Lueger in Vogler pri namestniku, je prvi toliko odnehal, da magistrat vroči liberalcem in soc. dem. po en izvod imenika. Namestnik grof Kielmansegg je izjavil, da številne pritožbe niso utemeljene. — Zakon proti anarhistom predloži španska vlada. — Srbska ministerska kriza včeraj še ni bila rešena. Sodi se sploh, da se sedanja sestava sploh ne posreči.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 20. oktobra.

Dr. Šusteršič v smrtni nevarnosti.

Včeraj bi se bila skoro zgodila strahovita nesreča. Le malo je manjkalo in dr. Šusteršič bi bil na poti na kostanjeviški shod žrtvoval svoje življenje. Dr. Šusteršič se je s popoldnevnim vlakom včeraj pripeljal z železnico z našim poročevalcem na Videm, da se odpelje z vozom v Kostanjevico. Na Vidmu ni bilo na kolodvoru nobenega voza pripravljenega in tudi vozovi z Vidma so bili vsi z doma. Končno sta dobila nekega kmeta, ki se je mudil na Vidmu s svojo kobiljo in vozičkom. S tem vozom sta se na to odpeljala, a takoj se je pokazalo, da je mlada kobila izredno plašljiva. Že pri krčnem mostu sta morala dr. Šusteršič in naš poročevalec stopiti z voza, a naposled sta vendar, ker se je na shod mudilo, zasedla voz. Komaj nekaj korakov naprej pri Lavrinšeku se je kobila splašila. Naš poročevalec je hitro brez poškodbe skočil z voza, isto je hotel storiti dr. Šusteršič, v tem hipu pa je zbežala žival skočila nazaj in prevrnila voz

na dr. Šusteršiča. V divjem diru jo je ubrala naprej proti Krškemu in vlekla dr. Šusteršiča, katerega noga je bila zamotana pod kolo, nad šest metrov naprej. Velikanska nesreča je bila neizogibna. To se je zgodilo vse s tako hitrostjo, da je bila vsaka pomoč samo v božjih rokah. Tik pred križem poleg ceste se je nakrat voz pretrgal in zdvijana žival je samo s prednjim delom voza bliskoma dirjala proti Krškemu, dr. Šusteršič pa je ostal z zadnjim delom voza na mestu. Od vseh strani so hiteli ljudje na mesto nesreče. Na čudovit način je ostal dr. Šusteršič živ. Prvi trenotek se je mislilo, da je zlomljena desna noga. Dr. Šusteršiča so prepeljali v krško bolnico, kjer sta bila gospoda zdravnik Gallasch in dr. Kaisersberger takoj na mestu ter sta konstatirala, da noga ni zlomljena in da ima dr. Šusteršič samo močan udarec na nogi, vsled katerega kakih štirinajst dni ne bo mogel izvrševati svojih poslov, da pa je sicer izven vsake nevarnosti. Dr. Šusteršič bo moral za nekaj dni ostati v krški bolnici pod požitvalno postrežbo usmiljenih sestra. Gospa dr. Šusteršičeva je danes opoludne, ko je zvedela o nezgodi, takoj hitela k svojemu soprogu v Krško. Ob vsej nesreči se torej more govoriti le o izredni sreči. Ako bi se voz nakrat ne pretrgal na dva dela, bi bil dr. Šusteršič brezdvomno izgubljen, ker bi nihče ne mogel ob pravem času ustaviti zbežele živali. Tako je dr. Šusteršič na uprav čudovit način ostal pri življenju in mi se danes polni hvale obračamo k Bogu, da nam je ohranil dragoceno življenje nenadomestljivega voditelja katol.-narodne stranke. Mnogo je že pretrpel dr. Šusteršič v težkem boju za našo sveto in pravično stvar. Upamo, da ga tudi nezgoda ne bo potrla. Naj bo prepričan, da vsaka bridkost, ki ga zadene, le povzdiguje neomajno zaupanje, ljubezen in spoštovanje do njega. Podoba Onega, pod katero se je zgodila rešitev, naj ga tolaži in mu da moč k boju do — zmage! Na ti-soče slovenskih src se danes z nami strinja v tem klicu. Omeniti moramo še, da je gospod krški župan dr. Romih z veliko ljubeznivostjo takoj prišel obiskat dr. Šusteršiča. Bodi g. županu na tej pozornosti izrečena srčna zahvala!

Shod v Dobrunjah. Včeraj se je vršil javen ljudski shod v Dobrunjah pri Ljubljani. Največ udeležnikov je bilo iz šentlenarske župnije. Predsedoval je g. Babnik. Dr. Lampe je razložil ljudstvu položaj v deželnem zboru in razmerje med strankami. Našteval je zglede iz parlamentarnega delovanja, iz časopisja in govorov, ki kažejo, kako protiljudska, breznačajna in krivična je liberalna, nemakutariji vdinjana liberalna stranka. G. Gostinčar je kazal na veliko laž, katera je v liberalni „svobodi“, ter zavračal nauke socialnih demokratov, kateri ravno v zadnjem času silijo v Bizavik in v okolico. G. Knižek je obljubil delati na to, da se ustanovi kmalu »Katoliško izobraževalno društvo«. G. Erjavec je stavil k sklepu sledečo resolucijo: Ljudski shod v Dobrunji dne 19. okt. izjavlja, da soglašajo popolnoma z nastopom katoliško-narodnih poslancev v deželnem zboru kranjskem in jih pozivlja, da neomajno vstrajajo, dokler ne priporočijo ljudstvu pravične volilne reforme. Hkrati obsoja grde napade liberalcev na vero, na gospodarska društva in na pravice poštenega slovenskega ljudstva. — Resolucija je bilo soglasno sprejeta.

Petindvajsetletnica „Cecilijinega društva“ se bo praznovala, kakor smo že naznanili, v četrtek dne 6. novembra. Odbor je sklenil prirediti v četrtek zvečer ob 6. uri po slovesnosti v Hafnerjevi pivarni sestanek udeležnikov. Ker pridejo ob tej priložnosti pevci in pevke iz cele dežele skupaj, bi bilo dobro, ko bi se med seboj zmenili za kake produkcije. Gg. organisti imajo priložnost, na klavirju v pivarni koncertirati. Taka glasba bi bila gotovo za sestanek mnogo primernejša od godbe in bi tudi udeležnike bolj zanimala.

Iz volilnega gibanja na Štajerskem. Iz Rajhenburga. Prvotne volitve za

deželni zbor so se v trgu vršile dne 16. t. m. Po strastni agitaciji žel. načelnika Podkrajška in njegovih sodrugov sta prodrli z 2 ozir. 3 glasovi Juvanič in Schweiger, ki pripadata k posili nemški liberalni stranki. Z izvoljenima se je že večkrat pečalo slovensko časopisje in ožigomalo njuno nemškutarsko početje, sedaj sta pa po kranjski liberalni nakani postala izvoljenca slovenskega trga. Po pravici so kat. narodni volilci pozdravljali izid volitve s „heil“ in „hoch“ klici in volfjance Bieber si je sredi tega zadovoljno mel roke, ker so mu šli zopet na limanice mnogi kalin. Pohvalno moramo omeniti, da se je več odličnih tržanov, ki sicer ne soglašajo z našo stranko, vsaj odtegnilo volitvi, ker si niso hoteli omadeževati svoje narodnosti. Podkrajšek pa je celo po Kranjskem lovil nemške liberalce. Od nekega trdega Nemca iz Leskovca je tudi prejel po dopisnici zanj kaj laskavi odgovor: Rad pridem volit, če se gre za boj proti „šrnim“. In v tem znamenju je šel Podkrajšek v boj in vodil s seboj nerizno maso zoper katol. narodno stranko, rō mameš se zato, da trpi pri tem tudi — naročnost. Tavčar-Šveglova politika odmeva že od štajerskih tal, »napredno« narodni liberalci obemajo in poljubljajo volfjance! Skrajni čas, da se začne organizirati katol. narodna stranka. — Veselejša poročila pa prihajajo iz drugih občin, kjer se povsod volijo katoliško misleči možje.

Jubilej Marije Konopnicke, slavne poljske pisateljice, so praznovali včeraj v Krakovu z veliko slovesnostjo, slavnostnimi predstavami, obhodi, serenado itd. Pisateljica je prišla osebno v Krakov, kjer so ji priredili velikanske ovacije.

Umrli je v Celju v torek posestnik Josip Pegan iz Gabrij na Vipavskem v 35. letu svoje dobe. Pokojnik je bil jako čistan in razumen mož ter jako spoštovan od svojih soobčanov. Bolehal je dalje časa in iskal zdravniške pomoči zdaj v tej kopolji, zdaj v tej bolnišnici. Zapušča vdovo in 3 nedosle otroke. — V Stanjelu na Krašu je umrl v ponedeljek v 88. letu svoje starosti po kratki a mučni bolezni posestnik Jožef Hočevnar. Ohranil si je ta starček do zadnjih dni zdrav spomin in čist razum. Slovenske časnike čital je prav do zadnjega in sicer brez naočnikov. Prehladil se je v vinogradu za časa trgatve.

Požar v Novem mestu je uničil prodajalnico z manufakturnim blagom Rudolfa Muhviča. Kar ni ogenj uničil, uničila je voda iz brizgalnic. Škode je 30 tisoč kron. Zaloga je bila za 14.000 K zavarovana pri banki „Slaviji“.

Poročil se je v soboto v Sibinju na Erdeljskem g. Josip Vodopivec, o. in kr. nadporočnik trena z gospodično Eny Seifertovo.

V Zrečah pri Konjicah se je ustanovila »Družba Marijna« in se je slovesno vzprejemanje vršilo včeraj. Mladenci se je oglasilo 69, deklet pa 165, to je brez malega vsa doma bivajoča mladež. Glede mladencev se pristavlja opomba, da je istih zdato število »v svetu« bodi »poda« zemljo kot rudarji, bodi »nada« zemljo kot drvarji po planinah. Pa zadnji čas so se začeli vračati tudi domu, ker premogovnik v Zrečah sam potrebuje od dne do dne več delavcev.

Nesreča na železnici. Brzovlak, ki prihaja iz Trsta v Pulj ob 11. ponoči, imel je v petek zvečer 35 minut zamude. Prepeljal je namreč brzovagnega nadzornika železniške proge od Divače do Pulja, Petra Trobca težko ranjenega. Trobec je imel strto glavo. Prišel je namreč pod vlak med Kanfanarom in Sv. Petrom v Sumi. Sodi se, da je bil morda vinjen in je na progi zaspal. Po tem, kar je izpovedal dotični strojevodja, bi se delo tudi sklepalo, da je Trobec ubila zločinska roka. Nesrečni Trobec je v soboto ob pol 9. uri zvečer umrl v puljski bolnišnici po groznih mukah.

Štrajk pri Drufovki. V torek popoldne so stopili delavci in delavke pri tvrdki Iv. Drufovki, 10 po številu, v štrajk in zahtevajo povišanje plačila, in sicer 6 vinarjev od para nadplatov več nego se je plačevalo doslej. Tvrdka je odgovorila, da ne more ugoditi tej zahtevi, ter pozvala delavce in delavke, naj začno zopet delati pod starimi

pogoji ali pa so odpušteni. Gospodar jih je v četrtek izplačal ter naročil delavce iz Trsta in Ljubljane, kateri pridejo te dni, da bo delavnica od danes naprej zopet redno delovala. Ženske zalužijo na kontraktno delo na teden po 7 do 8 gld., moški pa od 15 do 17 gld. Torej niso bili baš preslabo plačani. Očitno je, da so nepremišljeno pričeli štrajk, ker dosegli so le to, da je 10 ljudi brez dela.

4 deklice povila je pri Britofu pri Marinem Celju na Kanalskem minuli teden M. V. 2 deklici prišli sta mrtvi na svet, dve pa ste živeli približno 1 uro.

Utonila je v Železnikih 80letna Katarina Jerala.

Novo društvo v Novem mestu se snuje pod imenom: »Gospojno društvo krščanske ljubezni svet. Vincencija Pavlanskega«.

Nesreča v tovarni na Jesenicah Delavcu Jožefu Terstniku v tovarni za žice na Jesenicah je 18. t. m. pri delu se zadržal v desno roko in mu jo iztaknila. Prepeljali so ga v bolnico.

Ljubljanske novice.

Ljubljanski občinski svet ima jutri izredno sejo ob petih popoldne v mestni dvorani. Na dnevnem redu je: poročilo o zbiranju mestnega loterijskega posojila; o zadevi odveza »Kranjske stavbne družbe« od jamstva za cestni kanal v Gradišču; o zadevi naprave novih kanalov v Dalmatinovih in Predlinih ulicah; o prizivu posestnika Antona Brgleza proti odloku glede odstranitve njegove kolarnice v Kladeznih ulicah št. 5; o prošnji učiteljice Božene Srnceve za stalno namestitev, o prošnji šolskega sluga Jakoba Sedeja za dovoljenje izrednega plačila letnih 120 K; o prošnji »Dramatičnega društva« za oddajo električnega toka po znižani ceni; o dopisu tvrdke Siemens in Halske o zadevi omejitve voznega prometa električne železnice na progi od Sv. Jakoba cerkve do Dolenjskega kolodvora; o računskem sklepu in o bilanci mestne elektrarne za leto 1901. Mestnega magistrata poročilo o prošnji izvoščaka Ivana Jurčevca za podelitev meščanstva.

Uklenjen blaznik. Danes zjutraj sta dva voznika prepeljala iz Metlike v blaznico uklenjenega blaznega Franciška Kralja. Bil je že poprej enkrat v blaznici. Včeraj je po Metliki norel okoli in protil ljudem, da jih bode zaklal.

Nesreče. Proctak 17. pešpolka I. Udo vič si je pri sekanju drv odsekal na levi roki srednji prst in se hudo vsekalo v kazalec. — Ivan Bučar, 8 let star iz Jerove vasi obč. Grosuplje, je vtaknil desno roko v rezalni stroj in ga zasukal. Odrezalo mu je tri prste. Dečka so pripeljali v bolnico. — V Hrastniku je padel premogokopu Francetu Kurentu iz Budne vasi pri Krškem kos premoga na desno oko in ga tako nevarno ranil, da bo najbrže zgubil oko. Prišel je v tukajšnjo bolnico pomoči iskat.

Dezertir. Andrej Gričar, prostak pri 17. pešpolku, doma z Vinivraha na Dolenjskem, je v soboto dezertiral.

Padec z gugalnice. Andrej Bogataj, sin nadsprevodnika v p. v Cegnarjevih ulicah št. 4 je včeraj popoldne padel doma na dvorišču z gugalnice in si je zlomil desno nogo. Oče ga je prinesel v bolnico.

Obleka zgorela na deklici. Posestnikova hčerka C. Gazantini z Vrha v litjskem okraju si je na pašniku, ko so otroci kurili, užgala obleko, katera je deloma na njej zgorela. Deklico so hudo opečeno pripeljali v bolnico.

Iz bolnice. Marijana Rode, kočarjeva hči iz Spod. Tenetišča v občini Preddvor pri Kranju, je doma na stopnjicah bosa stopila na koso in si na levi nogi dva prsta skoraj odrezala. Prepeljali so jo v bolnico. — Kuharica A. Gorjanc v sv. Florijana ulicah št. 22 je v soboto zvečer padla po stopnjicah in si desno roko spahnila. Sla je sama v bolnico.

Najdene in zgubljene reči. Na južnem kolodvoru so bile najdene v teku zadnjega tedna sledeče reči: en srebrn goldinar, pet denžnikov, ena zametna torbica, v kateri so bili gumbi in robci, in ena palica. — Marija Bitenc, Vegove ulice št. 4, je našla v Latermannovem drevoredu zlato brožko. — Na Pogačarjevem trgu je zgubila šolska učenka A. Watzek denarnico s 5 krenami.

Božjast je vrgla danes dopoldne v stolni cerkvi Ano Lisec. Spravili so jo najpoprej na magistrat in od tam jo je odpeljala domu v Krojaške ulice št. 6 njena mati.

Starosta kranjskih stavcev. 70letnico svojega rojstva praznuje 27. t. mes. starosta kranjskih stavcev g. Martin Jelošek.

Umrli je hišni praeestnik gospod Strah v Vodmatu.

Ponočnjaki so bili danes po noči prav glasni v Gospodskih ulicah, na Rešlavi cesti in na Starem trgu. V slednjem kraju so se odlikovali nemški mladčiči, ki so tulili, lajali,

mijavkali, mokačili, sploh posnemali razne živinske glasove. Ko jim je policija stopila na rep, so cvlili.

Tepen je bil znani pisar Aleks. Grafvetter, Krojaške ulice št. 11. Mesarski vajenec Ivan Kocijandčič udaril ga je z vrečo, v kateri je imel kosti, po glavi in mu na čelu kožo prebil. Imela sta neki prepir med seboj.

Brezplačna vožnja iz Borovnice. V soboto ponoči so prijeli na južnem kolodvoru brezposelnega strugarja Fr. Santinčka, kateri se je brez voznega listka pripeljal s poštanim vlakom iz Borovnice v Ljubljano. Mož je še vrh tega, da se je zastoj vozil, na kolodvoru razgrajal tako, da so morali poklicati policaja, da ga je odstranil.

V umetniški razstavi zaprt. Včeraj si je ogledal umetniško razstavo v »Narodnem domu« mizarski pomočnik Anton Radaj. Zamislil se je tako globoko v slike, da ni slišal, kedaj so razstavo zaprli. Ko je hotel ven, našel je zaprta vrata. Ostati je moral mej umetninami sam. Po dolgem času se mu je posrečilo priključiti skozi okno rešenika.

Gorenjski vlak povozil žensko. Osební vlak, ki prihaja okoli pol 5. ure z Gorenjskega v Ljubljano, je včeraj blizu Vižmarjev na železniškem prelazu povozil Malenškovo deklo z Broda, katera je nesla bob v Medno. Ženska je bila takoj mrtva. Ponesrečenka je bila gluha in mutasta. Truplo je bilo tako razmesarjeno, da so posamezne kosce komaj skupaj dobili. Kosci možganov so še viseli na kolesih, ko se je vlak pripeljal v Ljubljano.

Zgubila se je včeraj arebrna Tulla-verižica z majhnim medajlončkom, v katerem se nahajata dve sliki. Najditelj naj jo blagovoli na magistratu izročiti.

Električna železnica je danes povozila na Dunajski cesti g. Pollakovega psa.

Aretilan je bil včeraj zjutraj brezposelni pekovski pomočnik M. Sabarič iz Karlovca, ker je v franciški cerkvi hotel izmakniti Franciški Hudaesovi denarnico iz žepa.

Književnost in umetnost.

Slovensko gledališče.

Pepelka.

V dobi realizma smo sicer, a kakor se naše oko, utrujeno po monotonnih secesionističnih slikah z nekako zadovoljnostjo ozira po umetniških proizvodih stare romantične šole, ravno tako smo se tudi včeraj z veseljem podali za nekaj časa nazaj v romantiko. In to s tem večjim veseljem, ko nas ravno Pepelka spominja onih veselih mladostnih dni, ko smo brali čarobne bajke v 1001 noči in sanjali o vitezhih, princih in o kraljevskih hčerah. Ubogo, ponižno, od vseh zapuščeno siroto, Pepelko je igrala gđc. Kreisova z ono pretresujočo resničnostjo... ki jo je naredila vredno, da se je ozrl nanjo mladi lepi kraljevi princ Kraoslav. Njeni polsestri Kunigunda in Serafina sta bili pravcati aristokratski popolnoma v duhu matere, Sibile grofice Knitterknatterschnattershausen, kateri se je poznala plemenita kri že na prvi pogled. Baron Montekontekukulorum je bil prava karikatura soproga. G. Verovšek je bil včeraj mogočen kralj, ki pa pri vsej svoji imenitnosti ni pozabil na — jovijalnost. Dvorjani: Purman, Žolna in Koblica so igrali svoje vloge s smeh vzbujajočo grandeco, ki jim je pa prav pristojala Čarovnica in njen sluga sta svoji vlogi pogodila imenitno. Gledališče je bilo včeraj prav dobro obiskano in se je prav iz srca smejalo raznim dovtipom, šalam in karikaturam. Tu in tam se je preveč karikiralo, a kaj hočemo, saj smo v dobi, ko se karikira še čisto kaj drugega!

Jutri se poje »Prodana nevesta« z že naznanjenimi solisti. Pripravljata se opera »Maričon« in B. Orsonov »Bankerot«.

Ondričkov koncert

je bil včeraj dobro obiskan. Vspeh velik. Več jutri.

Apno v kmetijstvu

je naslov ravnokar izišli knjižici, ki jo je spisal g. Francišek Štupar, tajniški pristav o. kr. kmetijske družbe kranjske.

Marsike zemlji nedostaja apna, in kmetovalec tamkaj navzlic skrbnemu obdelovanju in gnojenju ne more priti do pravega vspeha, ker v rastlinski hrani manjka apna. Apno pa ni le rastlinska hranilna snov, ampak se z njim v mnogih slučajih zemlja tudi rahlja in zboljšuje, zboljšuje se krma in se zatirajo rastlinski škodljivci. Vse to knjižica pojasnjuje poljudno in natančno, tako, da jo bo vsak kmetovalec s pridom čital. V I. delu knjižica popisuje apno, kaj je, kje se nahaja, kako se pretvarja in kakšen pomen ima v kmetijstvu. V II. delu pa uči, kako se zemlja spozna, da potrebuje apna, katere snovi se rabijo za apnenje, kako se pripravljajo, kako in kdaj se apni, po koliko apnenih tvarin je potrebnih za apnenje v najrazličnejših slučajih, v kakšnem razmerju je apno z drugimi

gnojili, pomen klajnega apna ter porabo apna pri uničevanju kmetijskih škodljivcev. Knjižica obsega IV + 56 strani male omerke in jo pojasnjuje 11 podob. Dobiva se v pisarni c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani ter stane samo 30 vinarjev (s poštino vred). Zaradi važnosti in zelo nizke cene knjižico toplo priporočamo.

Narodno gospodarstvo.

Trgova in obrtniška zbornica v Ljubljani.

ima v sredo, dne 22. oktobra t. l. ob 5. uri popoldne v dvorani mestnega magistrata redno javno sejo s sledečim dnevnim redom: — 1. Citanje zapisnika zadnje seje. — 2. Naznanila predsedstva. — 3. Naznanila tajništva. — 4. Poročilo o načrtu zakona, s katerim se izpreminjajo in popolnjujejo določbe II., IV., VI., in VII. poglavja obrtnega reda. — 5. Poročilo o obsegu obrtnih pravic prodajalcev oblik. — 6. Poročilo o načrtu zakona o obrambi proti umazani konkurenci. — 7. Poročilo o prošnji mestne občine črnomaljske za izpremenbo 5 živinskih semnje. v živinske in blagovne semnje. — 8. Poročilo o prošnji občine Blagovica za dovoze 4 letnih semnje. — 9. Poročilo o vprašanju, če je peko domačega kruha na deželi smatrati domače postransko delo v smislu točke V lit. e razglasilnega patenta k obrtnemu redu. — 10. Poročilo o prošnji za izpregled dokazov vposobljenosti za nastop mizarskega obrta. — 11. Poročilo o prošnji za izpregled dokazov vposobljenosti za nastop mesarskega obrta.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani

Sladorna tovarna je pogorela v Bescvaru. Škoda je ogromna. Zavarovana je bila tovarna za 600.000 K. — Umrli je dolgoletni ravnatelj glasila katoliškega centra »Germania« Edvard Eirund. — Deset delavcev zasulo je v kamenu L. Rismarie. Trije so ubiti, 7 nevarno ranjenih. — Dvojni umor in samomor. Financier Turner je ustrelil pittsburskega milijonarja Hamiltona in nekega newjorskkega Millarda. Nato se je Turner sam ustrelil. Milijoni mu nič ne koristijo. — Vladivostlav ni pogorel. Poročila v nemških listih o velikem požaru v Vladivostlavu so izmišljena. V tem mestu letos sploh še ni gorelo. — Velik vihar. V Gastuni je ciklon porušil mnogo hiš. Več oseb je ranjenih. Istodobno je bil v Atensih velik vihar.

Defraudacija v Pragi. V soboto je bil shod članov vavlske založne v Pragi, pri katerem se je javno razpravljalo o njenem položaju. Za garancijski fond so praški kanoniki ssmi podpisali 100.000 K; temu zgledu požrtvovalnosti sledi mnogi drugi češki domoljubi. Zagotovljeno je, da založna ne pride v konkurz.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 20. oktobra. V državnem zboru se govori, da bo vlada v slučaju, da Mladočehi začno z radikalnimi sredstvi, le malo časa to trpela, potem pa sredi novembra razpustila drž. zbor.

Dunaj, 20. okt. Radi dogodkov v Bielskem bode poljski klub podal interpelacijo ali pa nujni predlog.

Dunaj, 20. oktob. Vest, da vlada namerava dijete drž. poslancev pavšalirati, se zanikuje.

Dunaj, 20. okt. Čehi bodo interperirali radi olomuške trgovske zbornice.

Dunaj, 20. oktobra. Iz mladočehskih krogov se čujejo glasovi, naj mladočehski poslanci ne čakajo z obstrukcijo do nagodbe, ampak naj takoj prično z obstrukcijo proti vsem predlogom, ki se zdé važni vladi.

Dunaj, 20. oktob. Vesti, da se je dalmatinski ces. namestnik Handel poročil s hčerjo fml. v Zadru, so neresnične. Handel je že dalje časa oženjen.

Praga, 20. oktobra. Poslanec Doležal je očital poslancu čeških agrarcev liberalcu Hrubju, da je sprejel od sladkornega kartela 1000 gld., da ne bi pisal proti kartelu. Hrubj je tožil Doležala. Danes se je vršila o tem sodna

obravnavna. Priča Koller je izjavil, da je Hrubju dal res 1000 gld., a ne za list, ampak za to, da bi Hrubj vplival, naj bi se ne zgradile nove sladkorne tovarne. Po tej izjavi je zastopnik Hrubega, dr. Baxa, odstopil od tožbe. Doležal je bil oproščen. Po tem izidu bo Hrubj skoro gotovo odložil oba svoja mandata.

Litomerice, 20. okt. Tu so Nemci priredili demonstracijo radi imenovanja takomenovanega Čeha Löwa drž. pravdnikom. Demonstrante je izpred Löwovega stanovanja razgnalo orožništvo.

Bielsko, 20. sept. Včeraj so se tu zgodile velike demonstracije povodom blagoslovljenja doma poljskih delavcev. Na cesti do kolodvora je stalo več tisoč Nemcev, ki Poljakov niso pustili v mesto. Več sto poljskih kmetov se je moralo vrniti. Ko je hotel Stojalowski iti v cerkev, obsuli so ga Nemci in metali nanj jajca. Voz poslanca Bomba in dr. Orlovskega je nemška tolpa napadla s kamenjem. Zvečer so se demonstracije ponovile.

Berolin, 20. oktob. Soc. demokratska obstrukcija v nemškem drž. zboru proti carinskemu tarifu se nadaljuje.

Berolin, 20. okt. Iz Iserlohna pobeglega pastora Karla so tu aretirali. Pastor je ustrelil svojo gospodinjico in njeno hčer ter ju oropal.

Carigrad, 20. oktobra. V okraju Serres je prebivalstvo 17 vasi sledilo bolgarskim četam v gorovje. Večina se je vrnila nazaj.

Belgrad, 20. okt. (C. B.) Generalu Markoviću se ni posrečila sestava novega kabineta. Novo vlado je sedaj sestavil radikalec Velimirović, ki je prevzel predsedstvo, zunanje zadeve nevtralni Antonić, notranje zadeve radikalec Todorović.

Zofija, 20. okt. V okrajih Džuma, Malaševa, in Melnik so Turki pomorili mnogo krščanskih žena in otrok.

London, 20. oktobra. Iz La Victorije v Venezueli javljajo, da je bilo dne 18. t. m. blizu tega mesta poraženih 8000 vstašev pod vodstvom generala Mendoza. Na bojišču so ostavili vstaši 1400 ubitih in ranjenih. Boj je trajal sedem dni.

London, 20. okt. V Indiana v Ameriki je bilo zadnja leta s pokopališča ukradenih 1200 trupel. Zločinci so trupla oropali dragocenosti, potem pa prodali anatomičnemu zavodu. Glav. zločinec je neki pastor črnec.

Defraudacije.

Aachen, 20. oktobra. Vse policijske odredbe, da bi prijeli tovarnarja Brunowa, ki je ponaredil za dva milijona menije, so bile doslej brezvspešne.

Dunaj, 20. oktobra. Tajnik kluba bančnih uradnikov je poneveril 4000 K. Včeraj so ga aretirali.

Dunaj, 20. oktobra. Uradnik mestne plinarne Stauber je poneveril 7000 K in je s svojo ženo pobegnil.

Budimpešta, 20. oktobra. Velikim nerednostim so prišli na sled pri notarskem poslovanju v okraju Zilah. Pri dražbi eraričnih posestev so parcele, vredne 2000 do 3000 kron, oddajali sebi in svojim za 2 kroni. Proti mnogim notarjem je uvedena disciplinarna preiskava. — Večje nerednosti so zasledili v okrajih Taraczköz in Maramaros, kjer je radi »nepravilnosti« odpuščenih več uradnikov.

Jutri ob pol 8. uri zvečer

javno predavanje

v veliki dvorani

„Katoliškega doma“.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 506-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v mm.
18	9 zveč.	731-8	5-4	sl. jug	sk. obl.	
19	7 zjutr.	734-9	3-5	sl. svzh.	megla	0-6
	2. popol.	35-2	11-8	sr. jzh.	del. obl.	
19	9 zveč.	737-0	6-6	sr. svzh.	del. obl.	
20	7 zjutr.	739-6	2-8	sl. jvzh.	megla	0-0
	2. popol.	738-8	12-1	sl. vzh.	oblačno	

Srednja temperatura sobote 6-3°, norm.: 10-1°.
Srednja temperatura nedelje 7-3°, normale: 9-9°.

Dunajska borza

dne 20. oktobra.

Štanski državni dolg v notah	100 65
Štanski državni dolg v srebru	100 45
Avstrijska zlata renta 4%	120 75
Avstrijska krona renta 4%	100 20
Ogerska zlata renta 4%	120 05
Ogerska krona renta 4%	97 35
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	15 77
Kreditne delnice, 160 gld.	674-50
London vsta	239-15
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	116 90
10 mark	23-41
10 frankov (napoleonador)	19-05
Italijanski bankovci	95 15
3 kr. cekini	11-33

Žitne cene

dne 18. oktobra 1902.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	7-46	do 7-47
„ „ „ spomlad	7-48	do 7-49
Rž za jesen	6-63	do 6-70
„ „ „ spomlad	6-72	do 6-73
Koruzna za sept.-oktober	6-92	do 6-97
Oves za jesen	6-52	do 6-53
„ „ „ spomlad	6-56	do 6-57

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	7-33	do 7-34
Pšenica za april	7-35	do 7-36
Rž za oktober	6-45	do 6-46
Rž za april	6-44	do 6-45
Oves za oktober	6-10	do 6-12
„ „ „ april	6-24	do 6-25
Koruzna za maj (1903)	5-80	do 5-81

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7-65	do 8-10
„ „ južno tel.	7-40	do 7-85
Rž	6-60	do 6-61
Ječmen	5-90	do 7-25
„ „ ob Tisi	5-90	do 7-75
Koruzna ogerska	7-—	do 6-75
Cikvanti	6-90	do 7-10
Oves srednji	6-55	do 6-75
Vizol	6-—	do 12-—

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo

od dne 12. okt. do dne 18. okt.

	K/h		K/h
Goveje meso I. v. kg	130	Pšeničnamoka 100kg	28-50
„ „ II. „ „	110	Koruzna „ „	18-—
„ „ III. „ „	102	Ajdova „ „	30-—
Telečje meso „	150	Fizol, liter „	20-—
Prasičje „ sveže „	160	Grah „ „	40-—
„ „ prek. „	2-—	Leča „ „	25-—
Kostrunovo meso „	1-—	Kaša „ „	20-—
Maslo „ „	250	Ričet „ „	—
Surovo maslo „	240	Pšenica „ 100 kg	17-—
Mast prasičja „	170	Rž „ „	14-—
Slanina sveža „	160	Ječmen „ „	14-—
„ „ prekajena „	180	Oves „ „	14-—
Salo „ „	130	Ajda „ „	16-—
Jajce, jedno „	8	Proso, belo „	16-20
Mleko, liter „	18-—	„ „ navadno „	13-—
Smetana, sladka liter	80	Koruzna „ „	14-60
„ „ kisl „	80	Krompir „ „	5-—
Med „ „ „ kg	—	Drva, trda, m ³ „	8-—
Piščanec „ „	120	„ „ mehka „	5-60
Golob „ „	40	Seno, 100 kg „	7-60
Raca „ „	—	Slama „ „	7-—
Zajec „ „	—	Stelja „ „	—

Plinati ošeki za snavenje parketnih tal dobé se pri tvrdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Frančiškanske ulice Vnanja naročila proti povzetju. 524 24 11-5

Pri podiranju starega gimnazijskega poslopja
proda se razven drugega stavbenega materiala
tudi mnogo

kamenitnih plošč

prikladnih za tlakovanje cerkvâ.

Vpraša naj se na licu mesta ali pa obrne na pisarno

F. Zupančič,

Ljubljana, Rimska cesta št. 20.

Zemljišče

obstoječe iz hiše št. 15 na Ladiji pri Medvodah poleg tovarne na Goričanah, pripravno za vsako obrt, s podom, hlevom, kozolcem, njivami v obsegu 56 arov in 11 m² in lepim sadnim vrtom, oddá se takoj

v najem

za dobo treh let, bod si vsako posebej ali vse skupaj.

Pojasnila daje lastnica, ali dr. M. Piro, odvetnik v Ljubljani. 1191 3-1

1145 1-1

Kdor je vedno zapečen ali ima zlato žilo, ga

„Styria“ vrelec Rogaški ozdravi.

Iekarna Piccoli

„pri Angelu“ 1. 2 (50-42)

Ljubljana. * Dunajska cesta

Železnato vino

LEKARJA Piccoli - ja
v Ljubljani.
Dobiva se v lekarnah

krepča malokrvne, nervozne in slabotne osebe

Polliterska steklenica velja 2 K.

Zunanja naročila izvršuje lekarnar **Gabriel Piccoli** v Ljubljani točno, ako se mu pošlje znesek po poštne povzetju.

Katoliška Tiskarna
priporoča raznovrsne
vizitnice
po nizki ceni.

1186 3-2

En original ameriškanski

„brzopisalni stroj“

in en ameriškanski

„Cyklostilapar“

najboljši pomnoževalni aparat za korespondence, cenike, risbe itd., kateri naj bi v nobenem podjelju in pisarni ne manjkali, je po ceni napredaj pri Jos. Pavliu-u v Ljubljani, Marijin trg 1.

Po umrlem gospodu **Ignac Klemensu** se takoj 1184 3-3

proda orodje:

fino izdelana stružnica (Drechselbank), samopisni stroj (Schreibmaschine) ter več drugih stvari.

Več se izve pri lastnici **V. Kuralt**, Kolodvorske ulice št. 18, III. dvorišče.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube p. i. zrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobika. — Promese za vsako zrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„**M E R C U R**“

I., Wolfzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti dosegajo kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 114